

Mis jääb tõlkes samaks?

Arvi Tavast

Tähenduse liigid

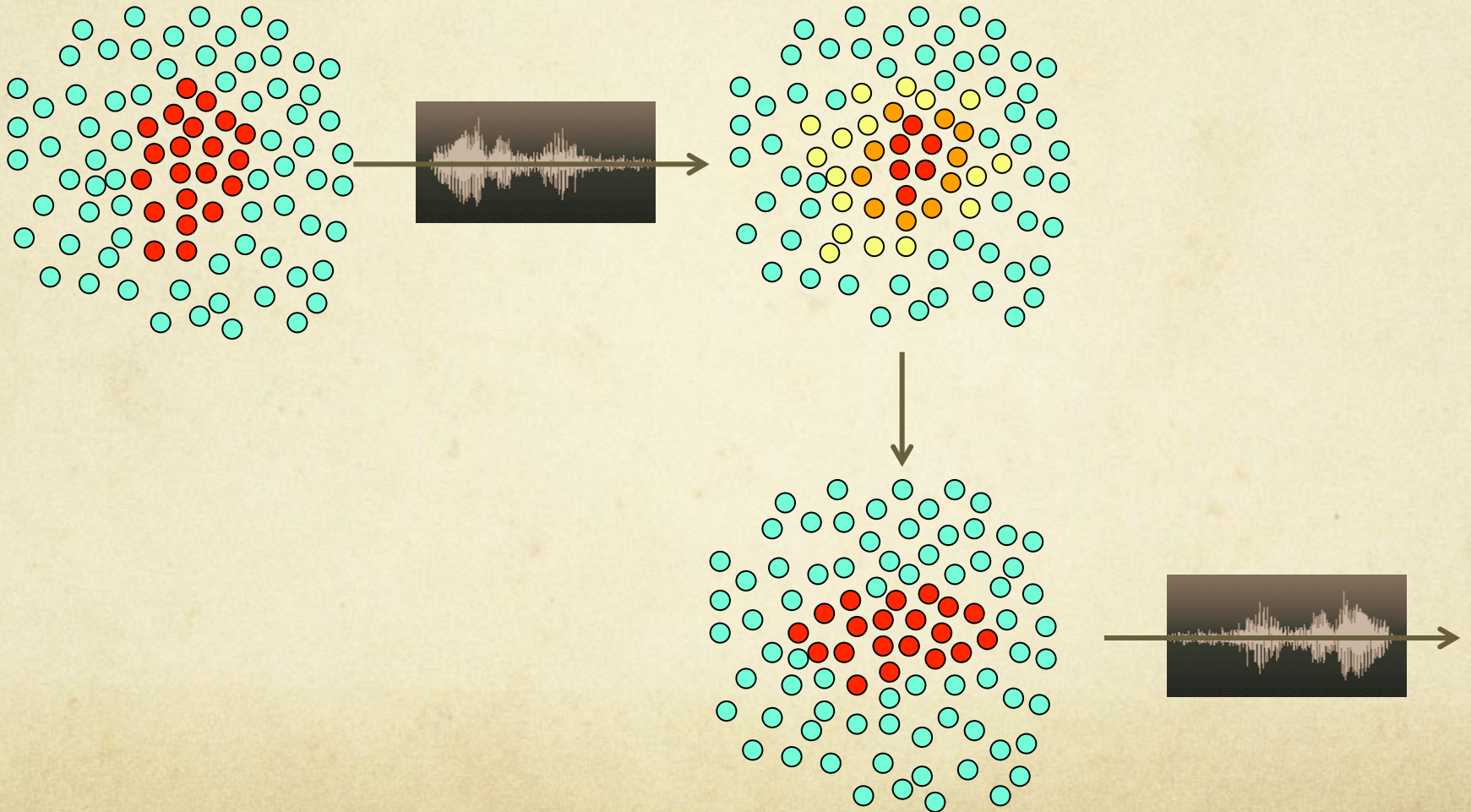
- Kõnelejatähendus
 - kõneleja algne põhjus kõnelema hakkamiseks
- Kuulajatähendus
 - kuidas kuulaja ütlusest aru sai
- Konventsionaalne tähendus
 - kuidas keelekollektiivis üldiselt on kombeks sellisest ütlusest aru saada
- Tekstitähendus ehk semantiline tähendus ehk propositsiooniline tähendus *lugeja arvates*
 - mis tekstis kirjas on
- Tähendus on ALATI subjektiivne
- Tekst ilma pädeva interpretaatorita on olemuslikult mõttetu (või lõputult mitmetähenduslik, mis teeb sama välja)

Mis on tõlkimise objekt?

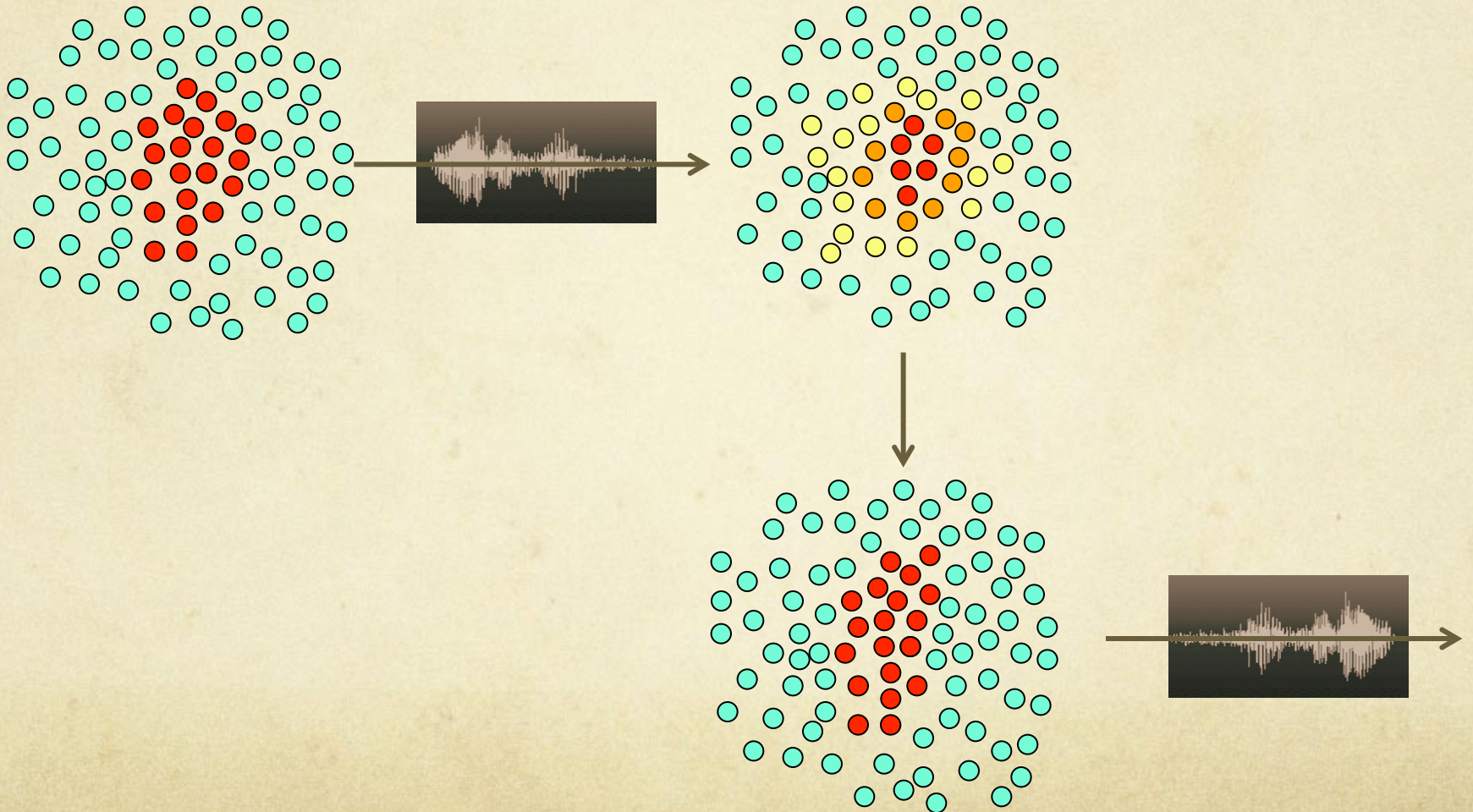
Täpselt ja ausalt

- Lähtetekst
- Lähteteksti sisu või mõte või tähendus
- Lähteteksti kõneleijatähendus ehk lähteautori suhtlustaotlus
- Lähteteksti kuulajatähendus ehk tõlkija arvamus lähteautori suhtlustaotluse kohta
- Kui tõlkija on enda vastu aus, siis millist ülalmainitutest suudab ta tegelikult tõestada?
- Tõlkimise objekt asub tervikuna tõlkija teadvuses

Mida väljendab tõlkija sihtkeeles

Mida väljendab tõlkija sihtkeeles

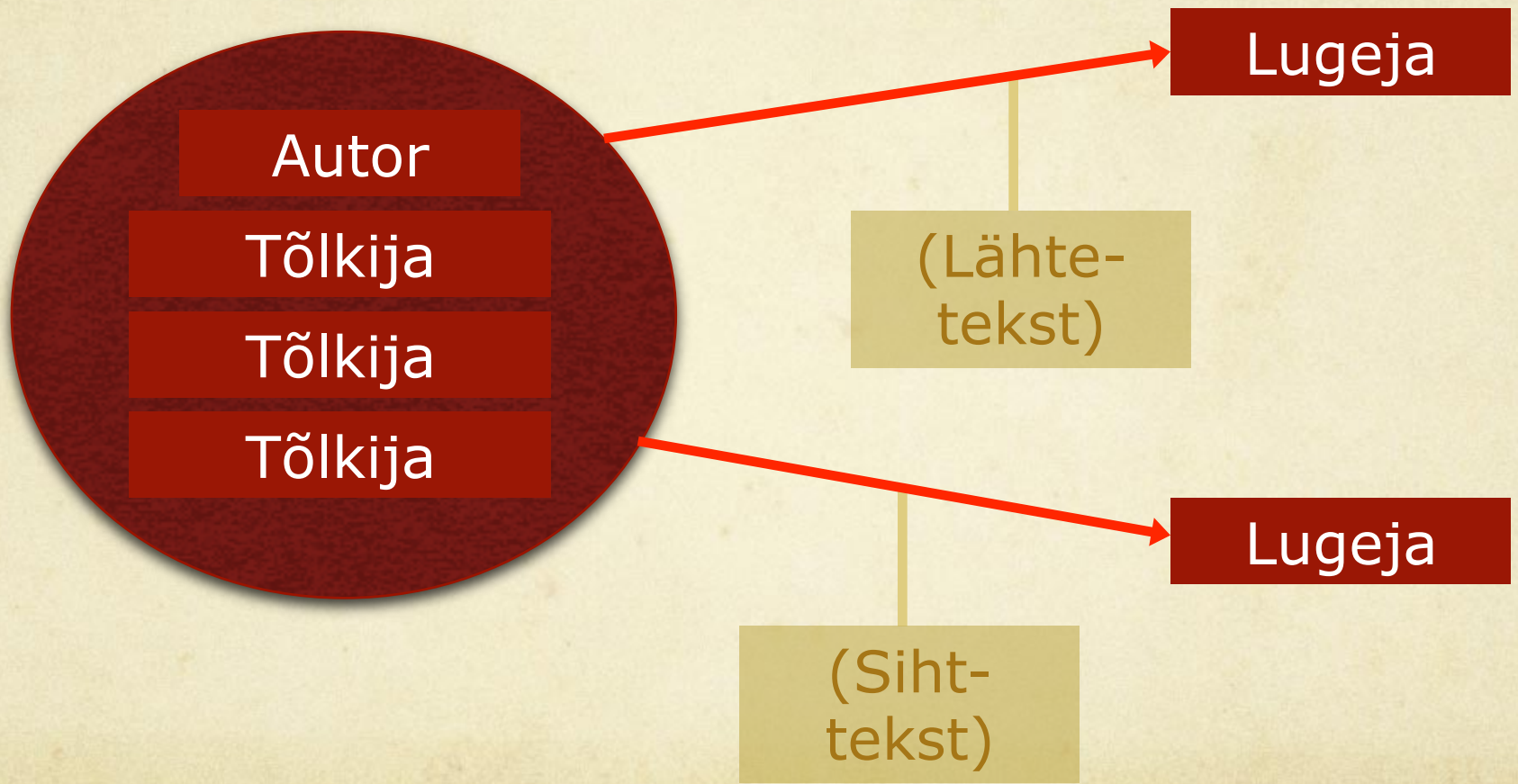
Arutluskäik tõlkimise jaoks

- Objektiivset tähendust ei ole ega saa olla
- Tähendus on alati subjektiivne ja seda on mitut liiki
- Lähteteksti (lugeja)tähendus sõltub tõlkijast kui lugejast
 - pädevus
 - taustateadmised
 - eelarvamused
 - hoolikus
- Sihtteksti kõnelejatähendus sõltub lähteteksti (lugeja)tähendusest
- Sihtteksti kuulajatähendus sõltub lisaks tõlkija sihtkeelsest suhtluspädevusest
- Sihtteksti kuulajatähendus sõltub lisaks kuulaja pädevusest
- Sihtteksti kuulajatähenduse eest vastutavad tõlkija ja kuulaja
 - MITTE lähtekeelne kõneleja!

Tõlkimise mudeleid

Veel üks praktiline tõlkimise mudel

Mis jääb samaks? Või mis peaks jääma samaks?

- Propositsiooniline sisu
- Illokutiivne jõud
- Perlokutiivne tagajärg
- Vormi esteetika
- Vormi maht, žanr jms parameetrid
- Teose iseseisvus
- Autori isik
 - tõlkel sama autor mis originaalil
 - ka tõlge on originaali autori tehtud
 - kes teeb sihtkeeles asju sõnade abil?

Keeltepäeva konverentsilt

Hasso Krull

- Lähteteksti tundmine on teisejärguline küsimus

Andres Luure

- Tõlkija suurim patt on lähtumine lähtetekstist

Tõnu Õnnepalu

- Ideaaltõlge on see, kui loen raamatu läbi, lasen autori deemonil enda sisse tulla, kirjutan uue raamatu, panen alla oma nime ja ei ütle kellelegi, et see tõlge on.